

Politiets sikkerhetstjeneste
Den sentrale enhet

Postboks 4773 Nydalen,
0421 OSLO
post@pst.politiet.no
Tlf.nr. 23 30 50 00
Faksnr. 23 30 51 20
Besøksadresse:
Nydalen allé 35, Oslo

Kontaktperson: Christian A.
Christensen

Deres ref.: 201000188
Vår ref.: 201100191-2 008
Dato: 20. september 2011

Justis- og politidepartementet
Politiavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Forslag til politiregisterforskriften - høring

Det vises til Justisdepartementets høringsbrev datert 15. juni 2011 hvor forslag til ny politiregisterforskrift var vedlagt.

Politiets sikkerhetstjeneste (PST) begrenser sin høringsuttalelse til de kapitler som har direkte relevans for PST. Dette gjelder kapittel 20 til 23. Videre begrenser vi våre kommentarer kun til de bestemmelser hvor det er grunn til å gjøre endringer.

Vi vil allerede innledningsvis gjøre oppmerksom på at de fleste av våre merknader knytter seg til språklige presiseringer som etter vår vurdering vil gjøre forskriftsteksten lettere tilgjengelig. Videre foreslår vi å gjøre en endring i forskriftens § 22-3 tredje ledd vedrørende den såkalte 5-års regelen.

Kommentarer til de enkelte bestemmelsene:

Til forskriftens § 20-2 Formål med behandling av opplysninger i PST

PST foreslår at henvisningen til politiloven bør "løftes" fra første ledd nr. 1 og til innledningen slik at henvisningen får virkning for hele bestemmelsen.

Videre foreslår vi å slette "den enkelte arbeidsregistrering" i bestemmelsens siste ledd og erstatte dette med "første gangs behandling av opplysningen". Dette vil medføre at den konkrete angivelsen at kravet til formål bare får betydning for første gangs behandling av opplysningen og ikke for enhver behandling av opplysning.

Bestemmelsen kan da lyde slik;

"Formålet med behandling av opplysninger i PST er å danne grunnlag for PSTs oppgaveløsning, jf. politiloven §§ 17 b, 17 c og § 17 d første ledd bokstav c, i forbindelse med

- 1. å forebygge straffbare forhold,*
- 2. tjenestens utarbeidelse av trusselvurderinger,*
- 3. samarbeidet med andre lands politimyndigheter og sikkerhets- og etterretningstjenester,*

4. personkontroll og akkreditering, og
5. notoritet for å dokumentere hvilken overskuddsinformasjon som er utlevert.

PST kan bare behandle opplysninger til de formål de er innhentet for og til andre politimessige forhold eller virksomhet i tjenesten som nevnt i § 20-1 første ledd.

Formålet med behandlingen av opplysninger skal angis konkret i forbindelse med opprettelse av forebyggende sak eller ved første gangs behandling av opplysningen.”

Til forskriftens § 20-3 Definisjoner

PST foreslår at det gjøres en tilføyelse på punkt 5 av arbeidsregistrering, slik at relevanskravet kommer klarere frem. Bestemmelsen kan da lyde slik;

”5. arbeidsregistreringer: behandling av opplysninger som anses nødvendige og relevante for PSTs oppgaveløsning og som ikke kvalifiserer til opprettelse av forebyggende sak”

Videre foreslås det en liten språklig justering av punkt 5, ved at ”opprettelse i forebyggende sak” blir erstatt med ”opprettelse av forebyggende sak”.

I bestemmelsens punkt 2, foreslås det også en liten språklig presisering, ved at det tilføyes et *som* foran ”det er knyttet opplysninger til”.

Bestemmelsen kan da lyde slik;

”2. registrert og objekt: fysisk eller juridisk person, samt grupper, organisasjoner og andre virksomheter, som det er knyttet opplysning til,”

Til forskriftens § 20-4 Behandlingsansvar og daglig ansvar

Det fremkommer i bestemmelsens første ledd at ”Sjef PST er behandlingsansvarlig og har ansvaret for at det utarbeides nærmere rutiner for å sikre at behandlingen skjer i samsvar med lov, forskrift og instruks”. Etter PSTs vurdering synes da bestemmelsens siste ledd ”Behandlingsansvarlig skal sørge for at det etableres rutiner for gjennomføringen av forskriften.” overflødig, da denne allerede er dekket av bestemmelsens første ledd. Det foreslås derfor å slette bestemmelsens siste ledd.

Til forskriftens § 21-1 Nødvendighetskriteriet

Det foreslås en tilføyelse under pkt 2 om arbeidsregistrering slik at denne får tilnærmet samme ordlyd som PST-instruksen § 13 andre ledd nr 1 bokstav b.

Bestemmelsen kan da lyde:

”2. Arbeidsregistreringer: Behandling av opplysninger som i forebyggende øyemed anses nødvendige i forhold til PSTs arbeidsoppgaver.”

”5. Etter anmodning fra andre lands politimyndigheter og sikkerhets- og etterretningstjenester kan innhenting og behandling av opplysninger kun skje når PST har grunnlag for å behandle opplysningene etter politiloven § 17 b og § 17 d første ledd bokstav c, og det er grunn til å tro at opplysningene kan utleveres til det aktuelle land.”

I pkt 5 foreslår vi videre å stryke henvisningen til § 17c, da den ikke er relevant her. Videre kan ordet "innhenting" strykes da dette dekkes av behandling av opplysninger. Alternativt kan det stå "innhenting og annen behandling...".

Det synes videre også hensiktsmessig at det foretas noen mindre språklige justeringer i pkt 6 og 7, markert i uthevet skrift i teksten nedenfor.

"6. I forbindelse med personkontroll og akkreditering kan det kun behandles opplysninger som er av betydning for spørsmålet om klareringen i en aktuell sak, herunder opplysninger om en allerede sikkerhetsklarert person dersom dette er nødvendig for å vurdere vedkommendes sikkerhetsmessige skikkethet. Det kan ikke behandles opplysninger utelukkende fordi opplysningene kan være av betydning for en fremtidig personkontroll.

7. For å dokumentere hvilken overskuddsinformasjon som er utlevert, kan det bare behandles opplysninger knyttet til hvilken informasjon som er utlevert, hvem som er mottaker av opplysningene samt hvorfor opplysningene utleveres."

Til forskriftens § 21- 2 Hvem det kan behandles opplysninger om

Det er gjort en språklig justering i første ledd, merket med uthevet skrift. Når det gjelder endringer i bokstav a (§ 17c strykes) vises det til merknaden over.

"PST kan behandle opplysninger om følgende personer der dette er nødvendig i forhold til formålet med behandlingen, jf §§ 20-2 og 21-1, og en konkret vurdering tilsier det: a. Person som det i forebyggende øyemed anses nødvendig å behandle opplysninger om, jf. politiloven § 17 b og § 17 d første ledd bokstav c. Dette gjelder selv om personen er under den kriminelle lavalder."

Til forskriftens § 21- 4 Særlig om arbeidsregistreringer

Det foreslås én språklig forenkling i bestemmelsen, ved at første setning blir lydende;

"Ved første gangs behandling skal det formuleres en..." istedenfor " Ved første gangs behandling av en arbeidsregistrering skal det formuleres en.... ". Henvisning til arbeidsregistrering synes overflødig da dette alt kommer frem av overskriften.

Videre foreslås det å stryke henvisningen til § 17c da denne kun angir DSEs tilleggsoppgaver og ikke er uttrykk for fagområder for PSTs forebygging og etterforskning.

Bestemmelsen kan da lyde:

"Ved første gangs behandling skal det formuleres en konkret arbeidshypotese, jf. § 20-2 tredje ledd, der den faglige vurderingen knyttet til formålsbestemthet, relevans og nødvendighet knyttet til politiloven § 17 b eller § 17 d første ledd bokstav c fremgår. Ved vurderingen skal det særskilt legges vekt på trusselsituasjonen."

Til forskriftens § 21- 5 Særlig om forebyggende saker

PST foreslår å omformulere forskriftsteksten noe. Etter vår vurdering synes noe av de detaljene som blir nevnt i den opprinnelige teksten og være så vidt omfangsrike at de synes å høre hjemme i rutiner og retningslinjer fremfor i en forskriftstekst. Det foreslås således å slette følgende avsnitt:

”Ved opprettelse av forebyggende sak skal formålet med saken være dokumentert. Det skal foreligge notoritet rundt de vurderinger som er gjort ved opprettelsen av saken.

Forebyggende saker skal holdes å jour slik at det gis et fullstendig bilde av relevante opplysninger, sentrale vurderingstema og sakens omfang. Sakens dokumenter må vise fremdriften i saken.”

Videre foreslås det å tilføye et nytt tredje ledd om at:

”Opprettelsen av forebyggende sak skal godkjennes av Sjef PST eller den denne bemyndiger når saken er opprettet ved DSE. Når saken er opprettet av PST-enhetene i politidistriktene er myndigheter til å godkjenne opprettelsen tillagt politimesteren eller den denne bemyndiger.”

Samt at det foreslås en presisering knyttet til siste ledd, hvor det kommer klart frem at den lokale Politimesteren har myndighet til å opprette sak og videreføre sak etter ett år er synliggjort

Forslag til ny § 21-5 kan da lyde slik;

Forebyggende sak skal opprettes når det er grunn til å undersøke om noen forbereder et straffbart forhold som PST har til oppgave å forebygge.

Ved vurderingen av om forebyggende sak skal opprettes skal det legges vekt på:

- trusselsituasjonen,*
- opplysningenes art, blant annet om de er verifiserte, og*
- om omfanget av forebyggende tiltak står i forhold til trusselsituasjonen.*

Opprettelsen av forebyggende sak skal godkjennes av Sjef PST eller den denne bemyndiger når saken er opprettet ved DSE. Når saken er opprettet av PST-enhetene i politidistriktene er myndigheten til å godkjenne opprettelsen tillagt politimesteren eller den denne bemyndiger.

Forebyggende saker skal i tillegg til krav i § 22-3 første ledd gjennomgås hvert år. Dersom det ikke foreligger grunn til å opprettholde den forebyggende saken skal denne avsluttes, jf. også § 22-3. Avgjørelse om å videreføre den forebyggende saken skal i hvert enkelt tilfelle tas av Sjef PST eller den denne bemyndiger når saken er opprettet ved DSE. Når saken er opprettet av PST-enhetene i politidistriktene er myndigheten tillagt politimesteren eller den denne bemyndiger. Beslutningen skal være skriftlig og begrunnet.

Til forskriftens § 22- 3 Sletting og sperring av opplysninger

Når det gjelder regelen om at arbeidsregistreringer som ikke er tilført nye opplysninger etter 5 år skal gjennomgås og vurderes i forhold til om de fremdeles er nødvendige, vil PST innledningsvis peke på at dette er en viktig regel sett i lys av PSTs arbeidsoppgaver og arbeidsmetode.

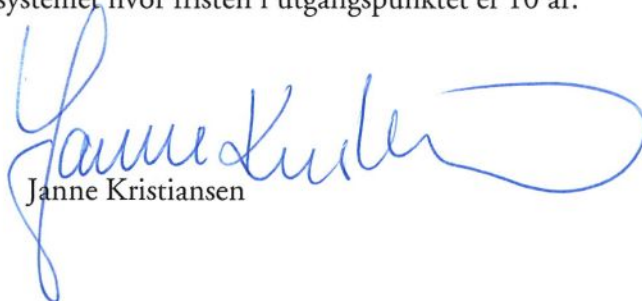
PSTs forebyggende virksomhet kjennetegnes ved at de personer og organisasjoner som utfører eller planlegger forbrytelser mot vitale sikkerhetsinteresser, ofte arbeider i et svært langsiktig tidsperspektiv. Dette medfører også at forholdsvis flere opplysninger i utgangspunktet må anses som *nødvendige* for tjenesten enn hva som vil være tilfellet for politiet for øvrig. Det faktum at det er etablert særregler for PSTs behandling av opplysninger, herunder den nevnte 5-års regel er et uttrykk for nettopp dette. Det skal understrekes at PSTs formål og virksomhet, sammenholdt med de interesser og verdier tjenesten er satt til å verne, gjør at avveiningen mellom personvern og samfunnsforsvar kommer i en annen stilling enn for politiet for øvrig.

5-års regelen ble en del av tjenestens arbeidsmåte gjennom registreringsrundskrivet G-99/80, gitt i 1999. Det er viktig å ha for øye at utviklingen at det sikkerhetsmessige trusselbildet i våre dager ikke er statisk, noe som også medfører at behovene for å kunne innsamle og oppbevare opplysninger øker. Et av trekkene som i stadig større grad synes å gjøre seg gjeldende er at PSTs nødvendighetsvurdering må skje i et vesentlig lengre tidsperspektiv enn for politiet for øvrig. Årsaken er at de som står bak sikkerhetstruslene ofte arbeider langsiktig og at for tidlig sletting av usikker informasjon som senere kunne vist seg å ha hatt en vesentlig kriminalitetsbekjempende betydning, vil være svært uheldig på et område som gjelder grunnleggende sikkerhetsinteresser. I tidsperspektivet ligger også en vurdering om at de som står bak truslene også kan drive en lovlig virksomhet for å dekke for den ulovlige virksomhet. Det vil følgelig være nødvendig for å kunne vurdere virksomheten i en helhet, at tjenesten gis et lengre tidsperspektiv for å kartlegge og behandle opplysninger om tilsynelatende lovlig virksomhet hos dem som mistenkes for å forberede og utføre ulovligheter.

PST har videre sett at det særlig på etterretningssiden er et stort behov for å kunne foreta langsiktig innhenting, herunder at den reelle verdien av informasjon først med sikkerhet kan fastslås etter en god stund. Det er gjennom å kunne sette sammen ulike informasjonsfragmenter at tjenesten kan danne seg et helhetlig bilde av situasjon og dreved foreta en riktig vurdering. Vi ser videre at langsiktig planlegging og forberedelsesfase, herunder forsøk på å skape et legalt skalkeskjul for sin virksomhet, i større grad gjør seg gjeldende på PSTs øvrige ansvarsområder.

Det vises videre i denne sammenhengen til "*Retningslinjer for Politiets Etterretningstjenestes behandling af personoplysninger mv.*" for PET, hvor danske myndigheter nettopp har tatt konsekvensen av ovennevnte. I denne sammenhengen vises det til retningslinjens § 2 hvor det fremkommer at registreringer av danske statsborgere og borgere som oppholder seg i Danmark kan stå i 10 år og deretter forelegges Wamberg-utvalget for godkjenning hvert 5 år. Når det gjelder organisasjoner og virksomheter som ikke er hjemmehørende i Danmark samt personer som ikke er bosatt i Danmark står registreringen seg i 20 år.

Det er PSTs vurdering at det i forbindelse med politiregisterforskriften er en riktig anledning å foreta en vurdering av hvorvidt PSTs periodiske vurdering bør utvides fra dagens 5 års krav til en frist som harmonerer med det danske systemet hvor fristen i utgangspunktet er 10 år.

Janne Kristiansen